

Fiske & Vatten

September 2018

Sommar, och sen snart höst igen

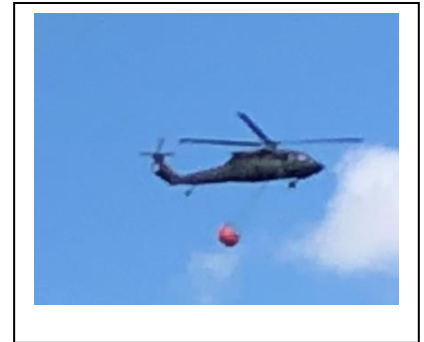
Det var en fantastisk sommar på många vis. Först härligt varmt och fint, sen väldigt varmt och torrt, sen fortsatt skitvarmt och kruttorrt. Nu är det lite svalare och det har kommit en del regn. Men marken är fortfarande stenhård. Mina dammar saknar ca 40 cm vatten, men får ändå i sammanhanget sägas ha klarat sig riktigt bra!

När man väl vande sig lite vid värmen, var det lättare att göra det bästa av den. En av sommarens höjdpunkter var snorkeldyk under vattenfall i fjällen, där det detta år var fullt badbart, och massor av fisk. Att snorkla i kristallklart vatten med massor med öringar i alla storlekar på armlängds avstånd

var stort. Sen flyta upp till ytan och låta sig svepas med av forsande vatten!

Därtill fick jag till del följa branden i Älvdalen på avstånd.

Restaureringen av Vallentunasjön

Vi ska testa nya metoder i Vallentunasjön för att minska effekten av för mycket fosfor. Problemet är inte nu längre nytillskottet, utan det som kallas internbelastning, alltså återcirkulerande näring från sjöbotten. När projektet började var ju syftet att få till ett ekosystemskifte genom att fiska ner vitfischen så mycket så att deras predation på djurplankton minskade, så att dessa kunde äta mer växtplankton, och på så vis få klarare vatten. Detta är en etablerad metod, men vi lyckades aldrig få så mycket vitfisk så att omslag skett. Istället har vårt fiske över tid varit ett effektivt, skonsamt och kostnadseffektivt sätt ”fånga” fosfor och lyfta ur sjön.

https://www.linkedin.com/feed/update/activity:6407270722787516416/?midToken=AQEn1UKPdyhStA&trk=eml-email_mentions_individual_single_01-footer_promo-22-join_discussion_cta&trkEmail=eml-email_mentions_individual_single_01-footer_promo-22-join_discussion_cta-null-16218x%7Ejhrxqkls%7Eam-null-nep-tune%2Ffeed%2Eupdate&lipi=urn%3Ali%3Apage%3Aemail_email_mentions_individual_single_01%3BucvWSpxvSRS4Tqx%2F0NhHJw%3D%3D

Men nu ska vi testa en annan metod, och utvärdera. Vi ska dammsuga sedimentytan efter lättroligt slam, som tas upp och avvattnas. Ett pilotförsök håller på att upprättas, där en lätt, rörlig och automatisk sug tar upp

sedimentet, avvattnar det och tar sen hand om näringen. Det ska bli spännande.

Dammars vara eller icke vara

Vi jobbar mycket med olika former av dammar, och då menar jag både själva fördämningen, och det inneslutna vattnet. Det hänger liksom ihop. Fördämningen är en byggnadsteknisk historia, ny eller gammal, med en säkerhetsaspekt, med någon form av luckor, och med ett tydligt ägaransvar. Vattnet däri utgör biologisk miljö, eller i värsta fall en förstörd sådan. Stora och nyare dammar har ofta ett klart syfte idag. Gamla, små utgör ofta bara i bästa fall en trevlig miljö, i sämsta fall nåt som hindrar passage och kan läcka ut. Vanskötsel är vanlig, dammbrott sker ibland. Jodå, även i Sverige!

Någon får betala! <https://www.tu.no/artikler/demningen-brast-kommunen-gikk-mot-konsulentenes-rad/444328>

Självklart finns det olika uppfattningar kring miljö, natur, kultur och friluftsspekterna. Men det finns väldigt mycket dammar som bara är skräp idag, och ingen sköter, och där all passage är omöjlig. Dessa ska så klart bort.

Eller så ska man söka miljödom, och få tydliga villkor för verksamheten. <https://www.na.se/artikel/opinion/debatt/det-ar-dammarna-som-ar-vattenbovar>

Dammar för vattenkraft har ett visst berättigande. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2018/04/prop.-201718243/> Men övriga små dammar, där ägaren vill slippa kostnader och ansvar, tas numera allt som oftast bort. Ingen ska tvingas betala för något som man hellre river ut. I bästa fall har man krisberedskap <http://morakommun.se/Stod--omsorg/Kris-och-sakerhet/Krisberedskap/Dammbrott/> Bredvid här är bild på mycket gammal ålfälla med damm och ledare från västra Gästrikland. Både vackert och dystert, men nu bara en bestående skada!

När vi bygger om dammar så att fisk kan passera, är det också viktigt att det funkar, och därmed kunna visa att man får valuta för pengarna, och att myndigheterna är nöjda. Då kan vi sätta ut en fiskräknare <http://fiskdata.se/raknare/live/live.php?locationId=120> så kan alla se hur det går.

Annat intressant och kul

Det blir allt mer vanligt att sportfiskare av hänsyn till fisken, och till nästa sportfiskare, släpper tillbaka fisken levande. Det är klokt och ett bra sätt hushålla med en ändlig resurs. Men, det har visats att det inte alltid är riktigt så bra som man trott <https://forskning.no/2018/05/fang-og-slipp-fiske-er-verre-fisk-enn-antatt/produkert-og-finansiert-av/ntnu>

Påminnelse! Måndag den 15 oktober, då är det Fish Base 2018 på Naturhistoriska Riksmuseet. Temat i år är djuphavsfisk. Detta brukar vara årets bästa konferens om fisk, på hemmaplan, gratis, och med världskända föredragshållare.

Fiske och fisk är kul, men ibland blir det bara helt knas <https://www.youtube.com/watch?v=Q3RfEzxIKTs>

Gösodlingen i Sverige har i år slagit till väldigt fint. Den varma sommaren har lett till mycket fin tillväxt. Det är ett bra tillfälle att passa på att köpa ensomriga gösar som har stor chans att kunna växa till fint och klara vintern. Det är nu man möter leveransbilarna på vägarna. Hör av dig om du vill veta mer om tillstånd, leverantörer och förutsättningar!

I november är det dags för Vattendagarna igen <http://delgia.com/app/netattm/attende/page/77125> Denna gång i Stockholm, med temat Vad finns under ytan, som inte borde vara där?

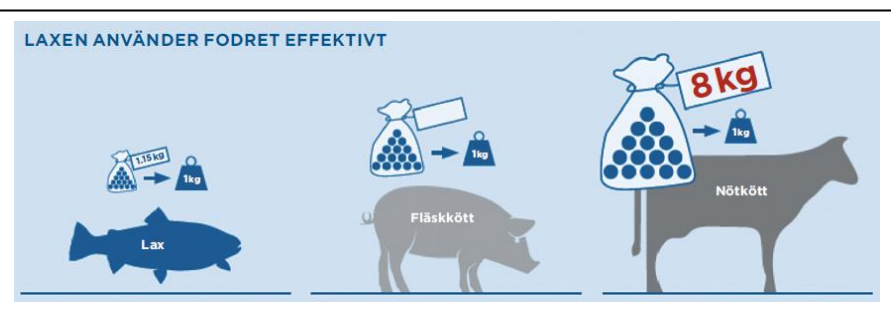
Svenskt vattenbruk idag

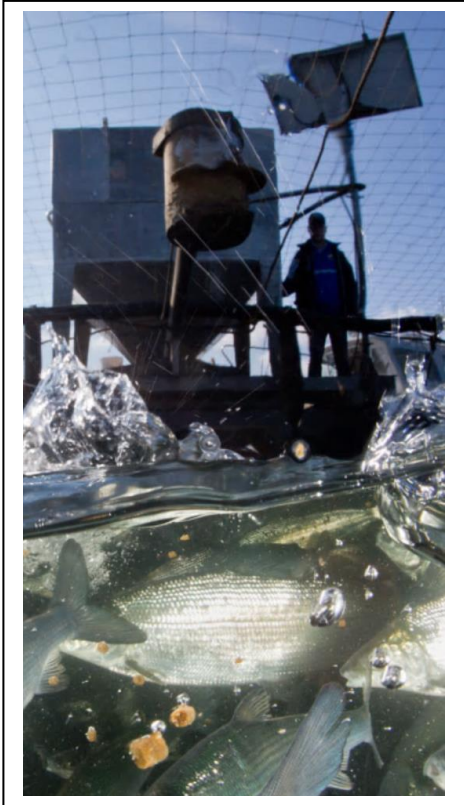
Varje år ger Jordbruksverket ut statistik över svenskt vattenbruk

<https://www.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/Amnesomraden/Statistik,%20fakta/Vattenbruk/JO60SM1801/JO60SM1801.pdf> . Det gör man för att man har ett ansvar och uppdrag att utveckla det svenska vattenbruket. I ett flertal nationella och internationella utredningar lyfter man fram vattenbruket som en framtida proteinkälla, energieffektivt och miljövänligt. Tyvärr går det inte så bra. Den svenska produktionen av matfisk minskade till ca 12 834 ton 2017,

efter en ökning året innan. Norge producerar samtidigt 1 300 000 ton, alltså hundra gånger så mycket, lite drygt <http://norskfisk.se/artiklar/om-fiskodlingar/> Och den absolut största delen av svensk konsumtion av odlad lax produceras i Norge. Och, lustigt nog exporteras det mesta som produceras i Sverige, till Finland och Norge!

efter en ökning året innan. Norge producerar samtidigt 1 300 000 ton, alltså hundra gånger så mycket, lite drygt <http://norskfisk.se/artiklar/om-fiskodlingar/> Och den absolut största delen av svensk konsumtion av odlad lax produceras i Norge. Och, lustigt nog exporteras det mesta som produceras i Sverige, till Finland och Norge!

I den svenska statistiken kan vi också läsa att antalet odlingar i Sverige minskar. Mest producerar vi regnbåge, följt av röding och ål. Positivt är att avsaluvärdet på matfischen/regnbågen ökar. Från myndigheter och forskning säger man att framtiden hör till recirkulerande odling. Men dessa minskar nu i antal, från en mycket låg nivå. Endast bassängodling ökar.

Vi vet ju att även vattenbruket måste ta sitt miljöansvar, när-saltsförlusterna måste man fortsatt jobba med. Men det finns idag ingen areell näring i Sverige som utsätts för så många olika avgifter och myndighetstillsyner, ofta helt osynkroniserat.

Norconsult idag

Vi ritar dammar och vi planerar fiskvägar. Vi gör utredningar kring avrinning, och vi restaurerar våtmarker. I höst ska jag kolla ålåterutsättningen från yrkesfisket. Och jag ska förbereda flera ansökningar till Mark- och Miljödomstolen.

Glad höst

Björn Tengelin

Fiskeribiolog Miljökonsult

Norconsult AB

Stortorget 8

SE-702 11 ÖREBRO

Tel: +46 (0)10-141 83 93

070-693 04 88

bjorn.tengelin@norconsult.com

www.norconsult.se

>((((((o>|<o))))))<

